

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 212/2024-58

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného HUTTA & PARTNERS s. r. o., Bezekova 3225/13, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 188/2020 zo 7. marca 2023 takto

rozhodol:

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 188/2020 zo 7. marca 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 188/2020 zo 7. marca 2023 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. októbra 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 188/2020 zo 7. marca 2023. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 442,38 eur.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 212/2024-20 z 11. apríla 2024 ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu prijal na ďalšie konanie; ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo zvyšnej časti odmietol.

3. Uznesením č. k. II. ÚS 271/2024-19 z 28. mája 2014 ústavný súd rozhodol o vylúčení sudkyne I. senátu ústavného súdu Jany Baricovej z konania a rozhodovania veci vednej ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 212/2024.

4. V súlade s čl. IV bodom 1 a čl. XI ods. 1 a 2 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 a čl. II ods. 3 Dodatku č. 2 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 vec rozhoduje I. senát ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví nálezu.

5. Ústavná sťažnosť súvisí s ústavnou sťažnosťou sťažovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (vystupujúcich v procesnom postavení žalovaných v 1. a 2. rade v konaní o vydanie nehnuteľností) proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 93, 95, 96/2017 z 30. mája 2018, ktorú ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 6/2019-28 z 10. januára 2019 odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov platného do 28. februára 2019), keďže jeho preskúmaním dospel k záveru, že otázku splnenia podmienky včasného uplatnenia práva na vydanie veci pôvodnými žalobcami v zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o mimosúdnych rehabilitáciách“) najvyšší súd vyriešil spôsobom, ktorý nie je poznačený porušením ústavno-procesných práv sťažovateľov.

6. Z ústavnej sťažnosti (bod 1) a pripojených príloh vyplýva, že v priebehu ďalšieho konania Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 7Co 175/2018-912 z 9. októbra 2019 zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava V č. k. 11C/150/1991-446 zo 16. novembra 2006 tak, že žalovaného v 1. rade zviazal vydať sťažovateľovi konkrétne špecifikované nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], zapísané na LV č. [REDAKOVANÉ] a žalovaného v 2. rade zviazal vydať sťažovateľovi konkrétne špecifikovanú nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], zapísanú na LV č. [REDAKOVANÉ].

6.1. Vykonaným dokazovaním bolo v konaní preukázané, že uvedené nehnuteľnosti „boli do vlastníctva právnych predchodcov sťažovateľa – [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] odovzdané maďarskými štátnymi orgánmi dňa 21. 4. 1947 na základe prídellovej listiny č. [REDAKOVANÉ] p. k. v maďarskej pozemkovej reforme na základe § 65 nariadenia č. 5600/1945 FM, ktorej vklad do pozemnoknižnej vložky č. [REDAKOVANÉ] kat. územia [REDAKOVANÉ] bol povolený zápisom č. [REDAKOVANÉ] zo dňa 27. 2. 1947. Predmetné nehnuteľnosti prevzal československý štát na základe rozhodnutia Odboru vodného hospodárstva a pre veci poľnohospodárstva a lesníctva ONV Bratislava – vidiek č. Vod/1241/1964 zo dňa 25. 5. 1964, ktorým bola pre [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zrušená prídellová listina k predmetným nehnuteľnostiam z dôvodu nesplnenia podmienok pridelcu. Na základe rozhodnutia Odboru vodného hospodárstva a pre veci poľnohospodárstva a lesníctva ONV Bratislava - vidiek č. Vod/1241/1964 zo dňa 15. 6. 1964 boli predmetné nehnuteľnosti prevedené na základe § 3 vyhlášky Ministerstva poľnohospodárstva č. 158/1959 Ú. v. na československý štát a podľa § 2 ods. 7 vládneho nariadenia č. 81/1958 Zb. pridelené

do operatívnej správy MNV [REDAKOVANÉ] Tomuto rozhodnutiu predchádzalo uznesenie rady MNV v [REDAKOVANÉ] zo dňa 22. 4. 1964, ktorá skonštatovala, že právnym predchodcom žalobcu odníme týmto spôsobom vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam preto, aby predmetné nehnuteľnosti mohol štát následne predať, resp. dať do užívania rodičom žalovaných 1/, 2/ - [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], na základe ich žiadosti zo dňa 2. 4. 1964, nakoľko prejavili o ne záujem.“, k čomu aj následne došlo.

6.2. Na námietky žalovaných v 1. a 2. rade produkované v priebehu odvolacieho konania o tom, že ich otec [REDAKOVANÉ] nadobudol po smrti svojej manželky [REDAKOVANÉ] 1/2 predmetných nehnuteľností prechodom práva (dedením) a v tomto rozsahu mu preto nikdy nevznikla povinnosť vydať nehnuteľnosti, krajský súd neprihliadol, a to s poukazom na právny záver uvedený v predchádzajúcom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 15/2012, 6 Cdo 29/2012 zo 14. novembra 2012, ktorým bol krajský súd viazaný a ktorý vychádzal z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2006 z 30. januára 2008 publikovaného ako judikát R 50/08 (ktorého právna veta znie: „Smrťou povinnej osoby prechádza povinnosť zodpovedajúca riadne uplatnenému reštitučnému nároku (§ 5 ods. 1, ods. 4 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách) na jej právneho nástupcu. Obmedzenie vydania veci vyplývajúce z ustanovenia § 8 ods. 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách sa nevzťahuje na pozemky v držbe fyzickej osoby, ktorá právo osobného užívania k nim získala v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva k stavbe na ňom stojacej a za podmienok uvedených v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách. Takéto obmedzenie sa nevzťahuje ani na príľahlý pozemok, ktorý so zastavaným pozemkom tvorí jeden funkčný celok.“). Krajský súd poukázal na to, že najvyšší súd v súvislosti s výkladom § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách vo svojom rozhodnutí uviedol, že ani v prípade povinností pri zmiernení následkov niektorých majetkových a iných krívd nejde o povinnosti úzko spojené jedine s osobou povinnej osoby, keď pri inom výklade by bola možnosť nápravy majetkových krívd značne obmedzená a závislá od náhodnej ničím neovplyvniteľnej udalosti, čo zrejme s ohľadom na účel a poslanie zákona o mimosúdnych rehabilitáciách nemal zákonodarca na mysli.

6.3. Krajský súd opravným uznesením č. k. 7Co 175/2018-940 z 23. januára 2020 následne opravil záhlavie svojho rozsudku č. k. 7Co 175/2018-912 z 9. októbra 2019 tak, že doplnil dátumy narodenia sporových strán.

7. Na základe rozsudku krajského súdu (body 6 a 6.1) bol v katastri nehnuteľností vykonaný zápis vlastníckeho práva sťažovateľa k uvedeným nehnuteľnostiam, čo sa do rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa nezmenilo.

8. Proti rozsudku krajského súdu (body 6 a 6.1) podali žalovaní v 1. a 2. rade dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), tvrdiac, že je nedostatočne odôvodnený a arbitrárny. Okrem toho žalovaní v 1. a 2. rade tvrdili, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, „či predmetom nároku uplatneného podľa § 4 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. sú veci resp. práva nadobudnuté dedičom prechodom vlastníckeho práva podľa § 460 Občianskeho zákonníka, ktoré (tvoriace predmet reštitučného nároku) dedič zdedil ešte pred uplatnením nároku na vydanie veci v súdnom konaní v zmysle § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách“, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] – rozsudku

najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2006 z 30. januára 2008 publikovaného ako judikát R 50/08. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaní v 1. a 2. rade tvrdili, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená právna otázka, „či výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov smie zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a či možno dobré mravy zásadne aplikovať aj pri výklade reštitučných zákonov, ktoré iné obdobné ustanovenia neobsahujú“. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP žalovaní v 1. a 2. rade tvrdili, že dovolacím súdom je rozhodovaná rozdielne právna otázka, „či rozpor s vtedy platnými právnymi predpismi (§ 4 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb.) je potrebné chápať v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka a či sa protiprávne zvýhodnenie nadobúdateľa posudzuje z hľadiska ceny nehnuteľností v porovnaní s vtedajšou všeobecnou cenou.“.

9. Najvyšší súd napadnutým uznesením rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením krajského súdu (body 6 až 6.3) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože preskúmaním dovolania zistil, že pri riešení právnej otázky, „či predmetom nároku uplatneného podľa § 4 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. sú veci resp. práva nadobudnuté dedičom prechodom vlastníckeho práva podľa § 460 Občianskeho zákonníka, ktoré (tvoriace predmet reštitučného nároku) dedič zdedil ešte pred uplatnením nároku na vydanie veci v súdnom konaní v zmysle § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách“, sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] – rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2006 (v uznesení nesprávne označeného ako 1M Tdo 10/2006) z 30. januára 2008 publikovaného ako judikát R 50/08. Podľa názoru najvyššieho súdu v danom prípade „žaloba nebola podaná dôvodne v rozsahu 1/2 vlastníckeho podielu žalovaného 2. (a jeho právnych nástupcov aktuálne žalovaných 1. a 2.), keďže pôvodne označený žalovaný 2. v časti podielu jednej polovice k predmetným nehnuteľnostiam tento nadobudol prechodom (nie prevodom od štátu) v dedičskom konaní ešte pred uplatnením reštitučného nároku na súde ako aj pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 87/1991 Zb.“.

9.1. Prípustnosť dovolania z ostatných dovolacích dôvodov najvyšší súd nezistil (body 38 až 40 uznesenia najvyššieho súdu).

9.2. *Obiter dictum* najvyšší súd uviedol, že „na predmetné pozemky bolo zriadené právo osobného užívania pozemkov ku dňu 17. 12. 1965 Dohodou zo dňa 05. 10. 1965 (bod 30 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu z 9. októbra 2019), medzi Československou republikou v zastúpení MNV v [REDAKOVANÉ] a právnymi predchodcami žalovaných, čo je zákonným dôvodom podľa § 8 ods. 4 a 5 zákona č. 87/1991 Zb. na nevydanie nehnuteľností. Oprávnenej osobe za predpokladu preukázania zákonných podmienok v správnom konaní, prináleží finančná náhrada podľa § 13 zákona č. 87/1991 Zb., pokiaľ sa so svojim nárokom obráti na príslušný ústredný orgán štátnej správy v lehote jedného roka odo dňa, keď nadobudne právoplatnosť rozsudok, ktorým bol zamietnutý návrh na vydanie veci.“ (bod 41 uznesenia najvyššieho súdu).

10. Od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava III

a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava IV; kde bola veci sťažovateľa pridelená nová sp. zn. 60C/20/2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] tvrdí, že najvyšší súd na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval zákon o mimosúdnych rehabilitáciách, ktorého účelom je zmiernenie krívd spáchaných v období demokratickej neslobody, v období porušovania ľudských práv a slobôd, pričom po 32 rokoch trvania súdneho sporu povrchným prístupom k predmetnej veci dospel k záveru o prípustnosti dovolania žalovaných v 1. a 2. rade podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP z dôvodu rozporu rozsudku odvolacieho súdu s ustálenou judikatúrou odvolacieho súdu – rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2006 z 30. januára 2008 publikovaným ako judikát R 50/08, ktorý ani len presvedčivo neodôvodnil, pričom prehliadol viazanosť odvolacieho súdu právnymi závermi najvyššieho súdu vyslovenými v predchádzajúcom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 15/2012, 6 Cdo 29/2012 zo 14. novembra 2012, ktoré sa opieralo práve o právne závery uvedeného judikátu (bod 6.2).

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

12. Najvyšší súd v liste č. k. KP 3/2024-180, Cpj 106/2024 z 25. apríla 2024 uviedol, že ponecháva rozhodnutie o ústavnej sťažnosti na úvahe ústavného súdu. K vyjadreniu najvyššieho súdu bolo pripojené stanovisko predsedníčky senátu 6 C najvyššieho súdu JUDr. J. Z., ktorá uviedla, že najvyšší súd svoje rozhodnutie podrobne odôvodnil v bodoch 14 až 42. Na záveroch uvedených v odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd zotrváva vrátane záveru obsiahnutého v bodoch 28 až 30 s tým, že k uplatneniu prvej vety judikátu publikovaného pod R 50/08 nebolo možné vzhliadnuť, keďže manželka pôvodne v žalobe označeného žalovaného v 2. rade zomrela ešte pred podaním žaloby na súde, a to dokonca ešte v čase pred nadobudnutím účinnosti zákona o mimosúdnych rehabilitáciách. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že dovolací súd nedal odpovede na všetky otázky, s ktorými je ako účastník konania v nesúlade, bude mať možnosť ich uplatňovať v prebiehajúcom odvolacom konaní. Ďalej uviedla, že argumentácia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti smeruje aj k právnym otázkam tvoriacim základ pre posúdenie a rozhodnutie otázky obmedzenia vydania veci vyplývajúcej z § 8 ods. 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách a aplikácie výnimiek, ku ktorým sa dovolací súd zmienil len okrajovo a vo všeobecnej rovine, len v rámci *obiter dictum*, v snahe vyriešiť tento dlhoročný spor, avšak výlučne v inom kontexte, ako tvrdí sťažovateľ. Dovolací súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý ustálili súdy nižšej inštancie, a z rozhodujúcich právnych záverov, ku ktorým dospel v dovolacom konaní, najmä v otázkach ustálenia povinnej osoby, ale aj úspešnosti uplatneného reštitučného nároku v rozsahu jednej polovice (bod 30 odôvodnenia uznesenia), rovnako i v otázke posúdenia nulitnosti právneho aktu (bod 37 odôvodnenia uznesenia). Druhá veta judikátu publikovaného pod R 50/08 vrátane prípadných výnimiek nebola dovolacím

súdom s poukazom na uvedené podrobnejšie analyzovaná, keďže rozsah dovolania a právne otázky stanovili v podanom dovolaní dovolateľa (nie sťažovateľ) a otázka aplikácie výnimiek z § 8 ods. 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách vs. judikatúra najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho nebola v dovolaní dovolateľmi uplatnená.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

13. Žalovaní v 1. a 2. rade ako zúčastnené osoby v liste z 5. mája 2024 uviedli, že skutkové a právne závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sú vecne správne, rešpektujú princíp legality a právnej istoty, nie sú arbitrárne ani svojvoľné alebo neudržateľné a nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Žalovaní v 1. a 2. rade uplatnením dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP poukázali na skutočnosť, že ich matka ██████████ zomrela 5. 1. 1986 a prechodom vlastníckeho práva po poručiťke (na ich otca) v podiele 1/2 uplatneného nároku nie je splnená zákonná podmienka podľa § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, keďže poručiťka zomrela pred účinnosťou reštitučného zákona a pred uplatnením nároku sťažovateľa a tiež z dôvodu, že nie je splnená zákonná podmienka nadobudnutia vlastníctva od štátu v rozhodnom období. Najvyšší súd v napadnutom uznesení v súlade so zákonnou podmienkou úspešného uplatnenia dovolania podľa § 421 písm. a) CSP vysvetlil v bodoch 27 až 31 dôvody dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP konštatovaním, že považuje dovolanie za prípustné i dôvodné, keďže ide o právnu otázku, pri ktorej došlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu – judikátu publikovaného pod R 50/08. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu navyše dáva za pravdu žalovaným v 1. a 2. rade v tom, že vydanie predmetných nehnuteľností nie je možné ani so zreteľom na znenie § 8 ods. 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách.

14. Žalovaní v 1. rade v liste z 24. apríla 2024 navyše vyslovil názor, že sťažovateľ si mal svoj reštitučný nárok uplatňovať proti štátu, a nie proti žalovaným v 1. a 2. rade ako právnym nástupcom (dedičom) po ich otcovi, ktorý predmetné nehnuteľnosti nadobudol spolu s manželkou v dobrej viere ešte v minulom režime a ktorý zomrel v priebehu reštitučného konania. Žiadne súdne rozhodnutie preto nemôže odčiniť krivdu, ktorú im tento súdny spor trvajúci viac ako 30 rokov spôsobil.

III.3. Replika sťažovateľa:

15. Sťažovateľ v replike z 22. júna 2024 reagoval na vyjadrenie najvyššieho súdu tak, že v prebiehajúcom odvolacom konaní nebude môcť nič uplatniť, keďže najvyšší súd po 32 rokoch trvania súdneho konania vo svojom rozhodnutí jednoznačne vyslovil názor, že nárok sťažovateľa uplatnený podľa zákona o mimosúdnych rehabilitáciách je absolútne nedôvodný, a tým je odvolací súd viazaný. Napriek tomu sťažovateľ trvá na námietkach vznesených v ústavnej sťažnosti.

16. Pokiaľ ide o žalovaných v 1. a 2. rade, títo v podstate opakujú argumenty, ktoré uplatnili v priebehu napadnutého konania. Sťažovateľ poukázal na to, že žalovaní v 1. a 2. rade po tom, čo bol vydaný právoplatný a vykonateľný rozsudok krajského súdu, ktorým ich zaviazal vydať sťažovateľovi konkrétne špecifikované nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. ██████████ (body 6 a 6.1), podali proti sťažovateľovi žalobu, ktorou sa domáhajú určenia, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom ním uplatneného reštitučného nároku, patria do dedičstva po poručiťovi ██████████

████████ zomrelom 20. 5. 1992, v 1/2 k celku a po poručiteľke ██████████, zomrelej 5. 1. 1986, v podiele 1/2 k celku; predmetné konanie prerušil (bývalý) Okresný súd Bratislava V uznesením č. k. 39C/26/2020-133 zo 17. marca 2023 do „*právoplatného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o dovolaní vedeného pod sp. zn. 6Cdo/188/2020*“ a takýto stav trvá dosiaľ. V kontexte uvedeného sťažovateľ považuje tvrdenia žalovaných v 1. a 2. rade o nedôvodnosti ním uplatneného reštitučného nároku za špekulatívne, nepodložené žiadanými hodnovernými dôkazmi.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

17. Ústavný súd v danom prípade upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zrušujúcim uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 188/2020 zo 7. marca 2023 vydaným v 32 rokov trvajúcim reštitučnom spore o vydanie konkrétne špecifikovaných nehnuteľností (pozemkov) nachádzajúcich sa v katastrálnom území ██████████ ktorého odôvodnenie je založené na odklone odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu – rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2006 z 30. januára 2008 publikovaného ako judikát R 50/08 (body 5 až 9.2).

19. Sťažovateľ ako oprávnená osoba podľa zákona o mimosúdnych rehabilitáciách považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za nepresvedčivo odôvodnené, popierajúce účel uvedeného zákona, ako aj právne závery najvyššieho súdu vyjadrené v predchádzajúcom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 15/2012, 6 Cdo 29/2012 zo 14. novembra 2012, ktoré sa opieralo práve o právne závery uvedeného judikátu najvyššieho súdu publikovaného pod R 50/08 (body 11, 15 a 16).

20. Vzhľadom na predmet ústavnej sťažnosti vymedzený v bode 18 ústavný súd poukazuje na historické súvislosti, z ktorých vyplýva, že *«... po skončení druhej svetovej vojny formálne platila v obnovenom Československu ústava z 29. februára 1920. Neodrážala však politické, štátoprávne a územné zmeny po roku 1945. Prijatie nového základného zákona štátu sa preto stalo hlavnou úlohou Ústavodarného zhromaždenia (ÚZ), ktoré vzišlo z parlamentných volieb v máji 1946. Za vypracovanie ústavy priamo zodpovedal ústavodarný výbor vytvorený na základe zákona č. 197/1946... Pripravu ústavy poznamenal konflikt medzi zástupcami občianskych strán a komunistami. Zásadné spory sa týkali postavenia prezidenta republiky, národných výborov, znárodňovania a vytvorenia ústavného súdu. Medzi českými a slovenskými stranami neexistovala zhoda o rozsahu autonómie Slovenska. Hoci bolo funkčné obdobie ÚZ stanovené na dva roky, ešte na začiatku roka 1948 zostávalo otázkou, či bude nová ústava vôbec prijatá a v akej podobe. Všetko sa zmenilo po komunistickom prevrate vo februári 1948. Nová ústava bola urýchlene dokončená a ÚZ ju 9. mája 1948 jednohlasne schválilo. V jej preambule sa uvádzalo, že československý štát je „ľudovodemokratickou republikou“, pričom v niektorých článkoch nadväzovala na predošlú*

ústavu. V ústave bolo proklamované právo na slobodu prejavu, vyznania, petičné právo, nezávislé súdnictvo a nedotknuteľnosť súkromného vlastníctva. Súčasne zavádzala nové tzv. sociálne práva, napr. právo na prácu, vzdelanie a odpočinok. Komunistický režim nepovažoval ústavu z 9. mája 1948 za právny, ale politický dokument. Ustanovenia o občianskych právach a slobodách boli čisto proklamatívne a v praxi sa nikdy nerealizovali. Štátne orgány sa stali prevodovými pákami, ktoré vykonávali rozhodnutia prijaté na zasadaniach Ústredného výboru KSČ.» (www.upn.gov.sk/sk).

21. Zásady aplikácie „starého“ práva v prípade prechodu štátu k demokratickému režimu v minulosti už niekoľkokrát riešil Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý uviedol, že sudy takého štátu, ktoré nahradili tie [sudy], ktoré existovali predtým, nemôžu byť kritizované za aplikáciu a výklad v rozhodnej dobe platných právnych noriem podľa princípov ovládajúcich štát, ktorý podlieha princípu vlády práva – rule of law (rozsudok vo veci Streletz, Kessler a Krenz proti Nemecku z 22. 3. 2001, odsek 81). Túto myšlienku ďalej rozviedol sudca Levits vo svojom stanovisku (concurring opinion), ktorým doplnil odôvodnenie rozsudku ESLP v predmetnej veci, podľa ktorého «... interpretácia a aplikácia práva závisí od všeobecného politického režimu, v ktorom právo funguje ako subsystém. Rozdiely v interpretácii a aplikácii práva medzi demokratickým a socialistickým systémom pokrývajú všetky dôležité elementy práva... osobitne pramene práva, autonómiu právnej argumentácie a interpretácie právnych noriem (zvlášť nezávislými sudcami), metódy interpretácie právnych noriem, hierarchiu právnych noriem... To nás privádza k otázke, či po zmene politického režimu zo socialistického na demokratický je legitímne aplikovať „staré právo“... takými interpretačnými a aplikačnými postupmi, ktoré sú vlastné novému demokratickému politickému režimu. Zdôrazňujem, že podľa môjho názoru iné riešenie nie je možné. Demokratické štáty môžu dovoliť svojim inštitúciám aplikovať právo, ktoré má svoj pôvod v preddemokratickom režime, len spôsobom, ktorý je vlastný demokratickému politickému režimu (vo význame, v ktorom sa tento pojem vykladá v tradičných demokraciách). Používanie akejkoľvek inej metódy aplikácie práva (z ktorej vyplýva dosiahnutie odlišných výsledkov z rovnakého právneho textu) by poškodilo samotné jadro verejného poriadku (*ordre public*) demokratického štátu.» (m. m. IV. ÚS 294/2012).

22. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. rozsudky ESLP vo veciach García Ruiz proti Španielsku z 21. 1. 1999, Georiadis proti Grécku z 29. 5. 1997 a Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozsudok ESLP vo veci Kraska proti Švajčiarsku z 29. 4. 1993).

23. Keďže v obsahu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno vidieť zásadnú odlišnosť, uvedené úvahy je potrebné rešpektovať aj v prípade Slovenskej republiky. Ústavný súd už v minulosti uviedol (m. m. IV. ÚS 294/2012), že náš právny poriadok a súčasný demokratický právny štát je založený na formálnej právnej kontinuite s predchádzajúcimi právnymi a politickými systémami (princíp vyjadrený v čl. 152 ods. 1 ústavy), preto výklad a aplikácia práva z doby pred rokom 1989 musí rešpektovať zásady materiálneho právneho štátu.

24. Ústava «nie je hodnotovo neutrálna, naopak, je založená na relatívne ucelenej sústave hodnôt, ktoré si štát váži, rešpektuje ich a prostredníctvom orgánov verejnej moci zabezpečuje ich ochranu. Tieto hodnoty majú objektívny charakter a sú vyjadrením spoločensky uznávaného „všeobecného dobra“...» (PL. ÚS 12/01), t. j. ústava nevymedzuje len inštitúcie a procesy, ale zahŕňa aj určité princípy, ktoré vyjadrujú základné a nedotknuteľné hodnoty demokratickej spoločnosti (porovnaj k tomu tiež nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 19/93 z 21. decembra 1993). Uvedený hodnotový základ ústavy je deklarovaný v jej čl. 1 ods. 1 prvej vete, podľa ktorej Slovenská republika je demokratický a právny štát.

25. Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu interpretácia a aplikácia čl. 1 ods. 1 ústavy je založená na koncepcii materiálneho právneho štátu, a nie formálneho právneho štátu. V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasti okrem iného stelesnené také princípy, ako právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých základných práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorým boli priznané (m. m. I. ÚS 10/98, I. ÚS 17/99, I. ÚS 44/99, I. ÚS 54/02).

26. Princíp právnej istoty ako súčasť princípu právneho štátu spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať (II. ÚS 48/97). Znakom právneho štátu je vytváranie právnej istoty pri prijímaní zákonov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj pri ich uplatňovaní štátnymi orgánmi (II. ÚS 34/95). Ústavne súladný výklad a aplikácia právnych predpisov prijatých po nadobudnutí účinnosti Ústavy Slovenskej republiky nadväzuje na to, že už pri ich tvorbe bol normotvorca viazaný základnými hodnotami demokratického a právneho štátu. Vo vzťahu k interpretácii a aplikácii zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých pred nadobudnutím účinnosti ústavy vytvoril ústavodarca špecifickú požiadavku vyjadrenú v už citovanom čl. 152 ods. 4 ústavy, v zmysle ktorého musia byť vykladané a aplikované v súlade s hodnotami, na ktorých je založená ústava.

27. Obdobne aj Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že princíp právneho štátu je viazaný na formálne charakteristiky, ktoré musia vykazovať právne pravidlá v danom právnom systéme. Na právne normy je ale potrebné klásť aj obsahové požiadavky, pretože v materiálnom právnom štáte založenom na myšlienke spravodlivosti predstavujú základné práva korektív obsahu právnych noriem, ako aj ich interpretácie a aplikácie. Z toho vyplýva, že aj pri zachovaní (zásadnej) kontinuity so „starým právom“ treba výklad a použitie právnych noriem podriadiť ich obsahovo materiálnemu zmyslu. Ústava preto jasne akcentuje hodnotovú diskontinuitu so „starým režimom“ (komunistickým) a zdôrazňuje ochranu základných práv a slobôd, ktoré z ústavného poriadku vyplývajú (porovnaj napr. nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 19/93 z 21. decembra 1993, sp. zn. PL. ÚS 42/02 z 26. marca 2003, sp. zn. I. ÚS 617/08 z 24. februára 2009, sp. zn. I. ÚS 2050/11 z 26. júna 2012). Úlohou sudcu v podmienkach materiálneho právneho štátu je preto nájsť riešenie, ktoré by zaisťovalo maximálnu realizáciu základných práv účastníkov sporu, a ak to nie je možné, rozhodnúť v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti, resp. podľa všeobecného prirodzeno-právneho princípu (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2048/09 z 2. novembra 2009).

28. Reštitučné zákony vo všeobecnosti predstavujú právnu úpravu zmiernenia majetkových a iných krívd z obdobia od 25. februára 1948 do 1. januára 1990. Je to právna úprava, ktorá mala prispieť k zmierneniu rozsiahlych krívd, ku ktorým došlo v pomerne dlhom období v oblasti občiansko-právnych a administratívno-právnych vzťahov. Uplatnenie reštitučných predpisov má za cieľ obnoviť oprávneným osobám ich pôvodné vlastnícke vzťahy, prípadne poskytnúť náhradný pozemok alebo finančnú náhradu. K reštitúcii dochádza na základe presne stanoveného dôvodu, ktorým boli menovite uvedené prípady straty vlastníctva majetku (reštitučný titul). Právna úprava reštitúcií v Slovenskej republike nie je upravená komplexne, ale osobitnými zákonmi, ktoré predstavujú vo vzťahu k Občianskemu zákonníku *lex specialis*.

29. Je prirodzenou požiadavkou kladenou na všeobecné súdy a iné orgány verejnej moci, ktoré rozhodujú o reštitučných nárokoch oprávnených osôb, aby, riadiac sa zásadami materiálneho právneho štátu, pristupovali k interpretácii reštitučných zákonov s určitou veľkorysťou a, naopak, brali do úvahy pre minulý režim príznačné nedostatky vtedajšej legislatívy, najmä však často sa vyskytujúcu svojvoľu vtedajších štátnych a iných orgánov pri uplatňovaní moci a zásahy štátnych orgánov z obdobia neslobody namierené proti ľudským právam a slobodám. Rozhodne však pri dôslednej individualizácii každého prípadu nemožno uvedené nedostatky pričítať na vrub oprávnenej osobe (nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 7/2014 z 11. júna 2015, ZNaU 25/2015).

30. Zmyslom a účelom reštitučného zákonodarstva nebolo spôsobenie zániku vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale, naopak, uľahčenie obnovenia ich vlastníckeho práva. A v žiadnom prípade ním nemohlo byť a nebolo vytváranie dodatočných nadobúdacích titulov na nadobudnutie vlastníckeho práva (štátom) s odstupom mnohých rokov, a tým aj legalizácia takých postupov štátu v dobe neslobody, ktoré boli nezlučiteľné nielen s ústavnými princípmi ochrany vlastníctva v ich dnešnom chápaní, ale boli v rozpore aj s právom platným v rozhodnom období (II. ÚS 468/2012).

31. V situácii, keď povinnej osobe (štátu) nesvedčí žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej k nehnuteľnosti zachované vlastnícke právo toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred dňom zápisu vlastníckeho práva štátu, hoci zápis v evidencii nehnuteľnosti tomu nezodpovedá. K obnoveniu zaniknutého vlastníckeho práva v dôsledku jeho prechodu na štát v období totalitného režimu na Slovensku podľa slovenského právneho poriadku nedochádza automaticky, ale iba za splnenia zákonných podmienok. V situácii, keď tieto zákonné podmienky neboli splnené, nemožno uvažovať ani o legitímnej nádeji na nadobudnutie nehnuteľnosti (m. m. II. ÚS 249/2011).

32. Ústavný súd plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Opätovne pripomína, že pri výkone základného práva na súdnu ochranu neprichádza do úvahy (zo strany súdov) jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie či dokonca popretie (I. ÚS 532/2016).

33. V danom prípade ústavný súd ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie (bod 2) predovšetkým kvôli zisteniu, či najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom rozhodol o prípustnosti dovolania žalovaných v 1. a 2. rade podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP proti rozsudku krajského súdu (body 6 až 6.3).

34. Najvyšší súd je totiž pri rozhodovaní o dovolaní súdom, ktorý okrem rozhodovania o právach a povinnostiach sporových strán (v danej veci účastníkov konania, pozn.) „súdi súdy“ s dôsledkami pre účastníkov konania súčasných i budúcich. Rozhodnutím o dovolaní sa cez interpretáciu vdychuje život právnym normám s dôsledkami pre celé územie Slovenskej republiky (I. ÚS 336/2019).

35. Ústavný súd už v náleze č. k. I. ÚS 51/2020-50 z 9. júna 2020 (ZNaU 24/2020) v bode 54 ako *obiter dictum* vyslovil svoj právny názor k viazanosti najvyššieho súdu vymedzením prípustnosti dovolania dovolateľom, pričom (vzhľadom na okolnosti daného prípadu) konštatoval, že najvyšší súd správne vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uvádza, že „*dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421 CSP) táto otázka spadá. Takéto určenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu. Skúmanie prípustnosti dovolania je tak vecou dovolacieho súdu, ktorý ale nie je viazaný jeho vymedzením (§ 419 CSP – ak to zákon pripúšťa)*“. Povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP treba podľa ústavného súdu vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju aj sám. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ, keďže situácia dovolateľa sa môže v priebehu dovolacieho konania meniť.

36. Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/42/2018 z 21. augusta 2018, R 83/2018).

37. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný súd a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je tiež ustálený názor, v zmysle ktorého sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods.1 písm. a) CSP (m. m. 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017, 9 Cdo 8/2020, 9 Cdo 216/2021).

38. Posudzovaná vec je špecifická vzhľadom na predmet vydania, o ktorom rozhodujú všeobecné súdy, a tým sú konkrétne špecifikované nehnuteľnosti (pozemky) nachádzajúce sa v katastrálnom území Rusovce. Z historických súvislostí je známe, že „*Po skončení druhej svetovej vojny sa nič nezmenilo na administratívnom postavení [redacted] Naďalej ostali súčasťou Maďarska. Zmenu priniesla až Parížska mierová konferencia z 29. júla – 13. októbra 1946, ktorá prijala rozhodnutie v neprospech Maďarska o postúpení obcí Rusovce, Jarovce a Čunovo (vrátane ich katastrálnych území) Československej republike. Toto uznesenie bolo v Paríži podpísané 10. februára*

nasledujúceho roku a v praxi sa zrealizovalo 15. októbra 1947, kedy boli tieto tri obce pričlenené k Československu... Od tohto dátumu sa začali písať nové stránky histórie [REDAKOVANÉ] pôvodne ako samostatnej obce v okrese Bratislava - vidiek, od 1. januára 1972 ako jednej z mestských častí hlavného mesta Slovenska Bratislavy.“ (www.bratislava-rusovce.sk).

39. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia zistil, že najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní žalovaných v 1. a 2. rade vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdmi nižšej inštalácie, t. j. že nehnuteľnosti, ktorých vydania sa sťažovateľ domáha, „boli do vlastníctva právnych predchodcov sťažovateľa – [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] odovzdané maďarskými štátnymi orgánmi dňa 21. 4. 1947 na základe prídelovej listiny č. 694/1947 p. k. v maďarskej pozemkovej reforme na základe § 65 nariadenia č. 5600/1945 FM, ktorej vklad do pozemnoknižnej vložky č. [REDAKOVANÉ] kat. územia [REDAKOVANÉ] bol povolený zápisom č. [REDAKOVANÉ] zo dňa 27. 2. 1947. Predmetné nehnuteľnosti prevzal československý štát na základe rozhodnutia Odboru vodného hospodárstva a pre veci poľnohospodárstva a lesníctva ONV Bratislava - vidiek č. Vod/1241/1964 zo dňa 25. 5. 1964, ktorým bola pre [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zrušená prídelová listina k predmetným nehnuteľnostiam z dôvodu nesplnenia podmienok prídelcu. Na základe rozhodnutia Odboru vodného hospodárstva a pre veci poľnohospodárstva a lesníctva ONV Bratislava - vidiek č. Vod/1241/1964 zo dňa 15. 6. 1964 boli predmetné nehnuteľnosti prevedené na základe § 3 vyhlášky Ministerstva poľnohospodárstva č. 158/1959 Ú. v. na československý štát a podľa § 2 ods. 7 vládneho nariadenia č. 81/1958 Zb. pridelené do operatívnej správy MNV [REDAKOVANÉ] Tomuto rozhodnutiu predchádzalo uznesenie rady MNV v [REDAKOVANÉ] zo dňa 22. 4. 1964, ktorá skonštatovala, že právnym predchodcom žalobcu odníme týmto spôsobom vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam preto, aby predmetné nehnuteľnosti mohol štát následne predať, resp. dať do užívania rodičom žalovaných 1/ 2/ - [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], na základe ich žiadosti zo dňa 2. 4. 1964, nakoľko prejavili o ne záujem.“, k čomu aj následne došlo.

40. Zo spisu mestského súdu sp. zn. 60C/20/2023, ktorý si ústavný súd vyžiadal, taktiež zistil, že predmetné nehnuteľnosti boli právnym predchodcom sťažovateľa – [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] „pridelené v r. 1947... titulom náhrady, a to najmä preto lebo... boli preložené z Budapešti do [REDAKOVANÉ] kde verejný záujem vyžiadal, aby v obci bol pekáreň“ (č. 1. 341 súdneho spisu).

41. Formálnemu odňatiu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam právnym predchodcom sťažovateľa predchádzalo ich (faktické) nútené vysídlenie z ich bydliska – domu s prideleným súpisným číslom s pekárňou v ich vlastníctve nachádzajúceho sa na [REDAKOVANÉ] ulici v obci [REDAKOVANÉ] (t. j. v intraviláne) 20. septembra 1952, a to z dôvodu tzv. „očisty hraničného pásma“, keďže [REDAKOVANÉ] ako „bývalý majiteľ pekárne“ bol považovaný za nespoľahlivú osobu, ktorá „je proti všetkému čo je pokrokové. Je starého maďarského razenia, stýka sa s osobami, ktoré sú zamerané proti nášmu zriadeniu, pracujúci človek a člen JRD u neho je úplne nepovšimnutý. On sám ako aj jeho manželka chová sa proti robotníctvu povýšenecky, v obchode zaobchádza s ľuďmi diktátorským spôsobom. Menovaný úmyselne sa snaží rozpletávať pracovnú morálku tým, že chlieb upečie pre robotníkov a členov JRD zlý, pričom sa potom títo dopúšťajú rôznych nádaviek na naše vedenie. Za bývalého Maďarska bol horlivým propagátorom hortyovského režimu. Taktiež bol proti tomu, aby obec [REDAKOVANÉ] nepripadla k ČSR. Toto svoje počínanie prejavoval aj v dobe keď už obec

██████ bola pridelená k ČSR, t. j. v roku 1947“, preto bol navrhnutý „na odsun... do vnútrozemia a čím ďalej od štátnych hraníc čsl. rakúskych“ (č. l. 120 – 124 súdneho spisu).

42. Koncom septembra 1952 sa do uvedeného domu s pekárňou nasťahoval právny predchodca žalovaných v 1. a 2. rade – ██████, ktorý bol tiež pekárom a ktorý približne dva roky „podľa pokynov MNV“ platil právnym predchodcom sťažovateľa nájomné vo výške 600 Kčs ročne (č. l. 15, 25, 40 a 331 súdneho spisu).

43. Skutočnosť, že právní predchodcovia sťažovateľa (ktorých komunistický režim o desať rokov neskôr už nepovažoval za vlastníkov, ale za „prídelcov“) dali nehnuteľnosti „dom a záhradu... do prenájmu a inkasovali nájomné“ od právneho predchodcu žalovaných v 1. a 2. rade, bola paradoxne dôvodom vedúcim k zrušeniu prídelu pre nesplnenie prídelových podmienok „rozhodnutím Odboru vodného hospodárstva a pre veci poľnohospodárstva a lesníctva ONV Bratislava - vidiek č. Vod/1241/1964 zo dňa 25. 5. 1964“, ktoré malo blanketovú formu (č. l. 106 a 359 súdneho spisu), a k prevodu uvedených nehnuteľností do vlastníctva československého štátu, ktorých operatívnu správu vykonával Miestny národný výbor ██████

44. Krátko na to – 15. júla 1964 bola medzi československým štátom v zastúpení Miestnym národným výborom ██████ a ██████ a jeho manželkou ██████ uzavretá kúpna zmluva týkajúca sa domovej nehnuteľnosti (č. l. 112 súdneho spisu) a 5. októbra 1965 bola medzi tými istými účastníkmi uzavretá dohoda o osobnom užívaní pozemku – dvora a záhrady (č. l. 111 súdneho spisu).

45. Havarijný stav predmetného domu si neskôr vyžiadala jeho úplné zbúranie a vyčistenie pozemku, na ktorom sa nachádzal.

46. Reflektujúc uvedené skutočnosti, krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že rozhodnutie Odboru vodného hospodárstva a pre veci poľnohospodárstva a lesníctva ONV Bratislava – vidiek č. Vod/1241/1964 z 25. mája 1964 je nulitný právny akt, na základe ktorého sa vtedajší československý štát pre rozpor s vtedy platnými právnymi predpismi nemohol stať vlastníkom predmetných nehnuteľností a následne tieto predať právnym predchodcom žalovaných v 1. a 2. rade; pokiaľ tak urobil, právnym predchodcov žalovaných v 1. a 2. rade protiprávne zvýhodnil oproti pôvodným vlastníkom.

47. Krajský súd viazaný názorom najvyššieho súdu vyjadreným v jeho predchádzajúcom uznesení sp. zn. 6 Cdo 15/2012, 6 Cdo 29/2012 zo 14. novembra 2012, ktoré sa opieralo o právne závery judikátu najvyššieho súdu publikovaného pod R 50/08, následne rozhodol, že žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní vydať sťažovateľovi konkrétne špecifikované nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území ██████ (body 6 až 6.1).

48. Uvedené rozhodnutie krajského súdu žalovaní v 1. a 2. rade napadli dovolaním, ktorého preskúmaním najvyšší súd zistil, že pri riešení právnej otázky, „či predmetom nároku uplatneného podľa § 4 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. sú veci resp. práva nadobudnuté dedičom prechodom vlastníckeho práva podľa § 460 Občianskeho zákonníka, ktoré (tvoriace predmet reštitučného nároku) dedič zdedil ešte pred uplatnením nároku na vydanie veci v súdnom konaní v zmysle § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách“, sa krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] – rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2006 z 30. januára 2008 publikovaného ako judikát R 50/08. Podľa názoru

najvyššieho súdu v danom prípade žaloba nebola podaná dôvodne v rozsahu 1/2 vlastníckeho podielu žalovaného 2 (a jeho právnych nástupcov aktuálne žalovaných 1 a 2), keďže pôvodne označený žalovaný 2 v časti podielu jednej polovice k predmetným nehnuteľnostiam tento nadobudol prechodom (nie prevodom od štátu) v dedičskom konaní ešte pred uplatnením reštitučného nároku na súde, ako aj pred nadobudnutím účinnosti zákona o mimosúdnych rehabilitáciách.

49. Ústavný súd už v uznesení o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie (bod 2) naznačil, že pre zodpovedanie uvedenej právnej otázky nastolenej žalovanými v 1. a 2. rade bolo potrebné oboznámiť sa s úplným znením rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2006 z 30. januára 2008, ktorým zamietol dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/405/2005 z 5. decembra 2005, teda nielen s jeho anonymizovaným znením publikovaným ako judikát R 50/08. Ústavného prieskumu uvedeného rozsudku najvyššieho súdu sa domáhali iní sťažovatelia – dotknuté strany sporu o vydanie nehnuteľností nachádzajúcich sa v inom katastrálnom území ako povinné osoby v zmysle zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, preto ním ústavný súd disponuje (Rvp 14926/08).

50. Vyjadrenie najvyššieho súdu k ústavnej sťažnosti, že v posudzovanom prípade k uplatneniu prvej vety judikátu publikovaného pod R 50/08, ktorá znie „*Smrťou povinnej osoby prechádza povinnosť zodpovedajúca riadne uplatnenému reštitučnému nároku (§ 5 ods. 1, ods. 4 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách) na jej právneho nástupcu.*“, nebolo možné vzhladnúť, keďže manželka pôvodne v žalobe označeného žalovaného v 2. rade zomrela ešte pred podaním žaloby na súde, a to dokonca ešte v čase pred nadobudnutím účinnosti zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, podľa názoru ústavného súdu svedčí o tom, že najvyšší súd sa neoboznámil s úplným znením jeho rozsudku sp. zn. 1M Cdo/10/2006 z 30. januára 2008 ani s inými dokumentmi nachádzajúcimi sa v jeho súdnom spise.

51. Ústavný súd konštatuje, že skutkové a právne okolnosti vecí vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 1M Cdo 10/2006 a sp. zn. 6 Cdo 188/2020 sú nepochybne rozdielne, pokiaľ ide o oprávnené osoby a povinné osoby podľa zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, druh majetku, ktorý bol, resp. je predmetom vydania, ako aj dátum a spôsob nadobudnutia tohto majetku konkrétnymi fyzickými osobami, resp. bývalým československým štátom, ktorý tento majetok neskôr previedol na iné fyzické osoby.

52. Spoločné (rovnaké) je však to, že v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1M Cdo 10/2006, ako aj v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 6 Cdo 188/2020 majetok, ktorý bol, resp. je predmetom vydania, nadobudli právní predchodcovia povinných osôb prevodom od československého štátu ako manželia (buď v rozpore s vtedy platnými predpismi, alebo na základe protiprávneho zvýhodnenia osoby toho-ktorého nadobúdateľa), pričom jeden/jedna z dvojice manželov zomrel/zomrela pred začiatkom reštitučného konania a druhá/druhý z dvojice manželov zomrela/zomrel v priebehu reštitučného konania.

53. V konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1M Cdo 10/2006 konkrétne špecifikované nehnuteľnosti nadobudol K. G. s manželkou M. G. len v jednej polovici (7. 1. 1976), pretože druhú polovicu nadobudla (7. 1. 1976) ich dcéra M. J., rodená G., ktorá svoj spoluvlastnícky podiel (1/2) neskôr (5. 5. 1989) predala svojmu bratovi Ing. V. G. a jeho manželke MUDr. E. G. V tomto prípade „*20. 1. 1976 bola uzatvorená Dohoda o zriadení práva osobného užívania pozemku*

k nehnuteľnostiam... Právo osobného užívania pozemku na základe tejto dohody získali K. G. s manželkou M. G. a M. J., rodená G.“. Nepochybné bolo, že K. G. zomrel 9. 8. 1988, pričom „rozhodnutím z 15. 11. 1988 bývalé Štátne notárstvo v Žiline... schválilo dohodu, podľa ktorej nadobúdateľkou dedičstva predstavujúceho 1/4 sporného rodinného domu, ako aj práva osobného užívania pozemkov sa stala pozostalá manželka M. G. (bez povinnosti vyplatiť spoludedičku), teda menovaná osoba bola spoluvlastníčkou 1/2 spornej nehnuteľnosti“ a spoluvlastníčkou druhej polovice sporných nehnuteľností bola M. J., rodená G. V priebehu reštitučného konania vedeného Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 12 C 473/92 (pozostalá) manželka M. G. zomrela (1. 8. 1995) a jej spoluvlastnícky podiel (1/2) zdedila jej právna nástupkyňa – dcéra M. J., rodená G. Z uvedeného dôvodu v tomto prípade bolo treba vyriešiť otázku, či povinnosť M. G. v zmysle § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách prešla jej smrťou na M. J., rodenú G. (vystupujúcu v procesnom postavení žalovanej v 3. rade) alebo sa tak nestalo. Najvyšší súd dospel k záveru že na nastolenú otázku treba odpovedať kladne, teda že „na odporkyňu III/ v zmysle ustanovenia 579 Občianskeho zákonníka prešla povinnosť zomretej osoby ohľadne riadne uplatneného nároku oprávnenou osobou v zmysle ustanovenia § 5 ods. 1, ods. 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách (ktorý taktiež nebol spochybný), a to do výšky nadobudnutého dedičstva. Na základe vyššie uvedených skutočností totiž došlo k tomu, že odporkyňa III/ sa síce pôvodne zbavila svojho postavenia povinnej osoby tým, že svoj podiel v nehnuteľnosti previedla zmluvou (z 5. 5. 1989) na odporcov I/ a II/, ale na druhej strane, dostala sa do pozície osoby povinnej na základe prechodu povinnosti zomretej osoby, voči ktorej bol riadne uplatnený reštitučný nárok podľa § 5 ods. 1, ods. 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách. Následkom jej právneho úkonu povinnými osobami sa stali odporcovia I/ a II/ ako osoby jej blízke v zmysle ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka.“. Čo sa týkalo rozsahu vydania sporných nehnuteľností, najvyšší súd uviedol, že „obmedzenie vydania vecí vyplývajúce z ustanovenia § 8 ods. 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách sa nevzťahuje na pozemky v držbe fyzickej osoby, ktorá právo osobného užívania k nim získala v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva k stavu na ňom stojacej a za podmienok uvedených v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách. Takéto obmedzenie sa nevzťahuje ani na príľahlý pozemok, ktorý so zastavaným pozemkom tvorí jeden funkčný celok“. Výsledkom uvedeného reštitučného konania bolo, že všeobecné súdy uložili povinným osobám – M. J., rodenej G. (dcére nebohých K. G. a M. G.), jej bratovi Ing. V. G. a jeho manželke MUDr. E. G. povinnosť vydať oprávneným osobám sporné nehnuteľnosti ako celok.

54. V konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 6 Cdo 188/2020 nadobudli právni predchodcovia žalovaných v 1. a 2. rade kúpou od československého štátu konkrétne špecifikované nehnuteľnosti ako manželia, ale v celku, keď 15. júla 1964 bola medzi československým štátom v zastúpení Miestnym národným výborom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a jeho manželkou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] uzavretá kúpna zmluva týkajúca sa domovej nehnuteľnosti a 5. októbra 1965 bola medzi tými istými účastníkmi uzavretá dohoda o osobnom užívaní pozemku – dvora a záhrady. V tomto prípade po smrti [REDAKOVANÉ] (5. 1. 1986) prešlo vlastnícke právo po poručiteľke v podiele 1/2 na jej manžela (otca žalovaných v 1. a 2. rade) [REDAKOVANÉ], čím sa stal ich vlastníkom v celosti, a preto ho právne predchodkyne sťažovateľa ešte v roku 1991 vyzvali na ich vydanie. Právnymi nástupcami [REDAKOVANÉ], ktorý zomrel 20. 5. 1992, sa následne stali žalovaní v 1. a 2. rade. Najvyšší súd dospel k názoru, že v danom prípade „žaloba nebola podaná dôvodne v rozsahu 1/2 vlastníckeho podielu žalovaného 2. (a jeho právnych nástupcov aktuálne žalovaných 1. a 2.), keďže

pôvodne označený žalovaný 2. v časti podielu jednej polovice k predmetným nehnuteľnostiam tento nadobudol prechodom (nie prevodom od štátu) v dedičskom konaní ešte pred uplatnením reštitučného nároku na súde ako aj pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 87/1991 Zb.“.

55. Z uvedeného porovnania vyplýva, že najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 188/2020 prechod povinnosti zodpovedajúcej riadne uplatnenému reštitučnému nároku (§ 5 ods. 1 a 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách) na právneho nástupcu povinnej osoby v dôsledku jej smrti posúdil odlišne, ako to urobil vo svojom rozsudku sp. zn. 1M Cdo 10/2006 z 30. januára 2008 publikovanom ako judikát R 50/08 (bod 6.2). Prvá právna veta, ktorú uvedený judikát obsahuje, je zhrnutím právneho názoru najvyššieho súdu na danú problematiku podrobnejšie rozobratú v odôvodnení jeho rozhodnutia, preto ju treba vnímať v kontexte konkrétnej právnej normy, ktorú vykladal, ako aj v kontexte skutkových a právnych okolností ním prejednáwanej veci.

56. Vyjadrenie najvyššieho súdu k ústavnej sťažnosti, že v posudzovanom prípade k uplatneniu prvej vety judikátu publikovaného pod R 50/08 nebolo možné vzhliadnuť, je v rozpore so záverom najvyššieho súdu v napadnutom uznesení, že pri riešení právnej otázky, či predmetom nároku uplatneného podľa § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách sú veci, resp. práva nadobudnuté dedičom prechodom vlastníckeho práva podľa § 460 Občianskeho zákonníka, ktoré (tvoriace predmet reštitučného nároku) dedič zdedil ešte pred uplatnením nároku na vydanie veci v súdnom konaní v zmysle § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] – rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2006 z 30. januára 2008 publikovaného ako judikát R 50/08.

57. Súčasťou princípu právnej istoty vyplývajúceho z čl. 1 ods. 1 ústavy je požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď. Ak všeobecný súd rozhodne v obdobných veciach odlišným alebo protichodným spôsobom bez zdôvodnenia odlišného stanoviska prijatého v takejto obdobnej veci, poruší základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 87/93, II. ÚS 19/2016).

58. Vychádzajúc z uvedeného, treba prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa, že najvyšší súd na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval zákon o mimosúdnych rehabilitáciách, ktorého účelom je zmiernenie krívd spáchaných v období demokratickej neslobody, v období porušovania ľudských práv a slobôd, pričom po 32 rokoch trvania súdneho sporu svojím prekvapivým prístupom k predmetnej veci dospel k záveru o prípustnosti dovolania žalovaných v 1. a 2. rade podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP z dôvodu rozporu rozsudku odvolacieho súdu s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu – rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1M Cdo 10/2006 z 30. januára 2008 publikovaným ako judikát R 50/08, ktorý ani len presvedčivo neodôvodnil, pričom prehliadol viazanosť odvolacieho súdu právnymi závermi najvyššieho súdu vyslovenými v predchádzajúcom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 15/2012, 6 Cdo 29/2012 zo 14. novembra 2012, ktoré sa opieralo práve o právne závery uvedeného judikátu, podľa ktorého „Ani v prípade povinnosti pri zmiernení následkov niektorých majetkových a iných krívd nejde o povinnosť úzko spojenú jedine s osobou povinnej osoby. Pri dedení podľa ustanovení Obč. zák., ktoré sú ovládané zásadou univerzálnej sukcesie, dochádza k výmene zaviazaného subjektu v celej šírke a vo všetkých zložkách jeho právnych vzťahov. Právni nástupcovia zomrelej povinnej osoby už nevystupujú ako povinné osoby v zmysle reštitučného zákona, ale ako dedičia zomrelej povinnej osoby.“.

59. Pokiaľ najvyšší súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že druhá veta judikátu publikovaného pod R 50/08, podľa ktorej „*Obmedzenie vydania vecí vyplývajúce z ustanovenia § 8 ods. 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách sa nevzťahuje na pozemky v držbe fyzickej osoby, ktorá právo osobného užívania k nim získala v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva k stavbe na ňom stojacej a za podmienok uvedených v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách. Takéto obmedzenie sa nevzťahuje ani na príslušný pozemok, ktorý so zastavaným pozemkom tvorí jeden funkčný celok.*“, nebola dovolacím súdom podrobnejšie analyzovaná, keďže rozsah dovolania a právne otázky stanovili v podanom dovolaní dovolatelia (nie sťažovateľ) a otázka aplikácie výnimiek z § 8 ods. 4 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách vs. judikatúra najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho nebola v dovolaní dovolateľmi uplatnená, potom podľa názoru ústavného súdu v napadnutom uznesení zbytočne *obiter dictum* uviedol, že „*na predmetné pozemky bolo zriadené právo osobného užívania pozemkov ku dňu 17. 12. 1965 Dohodou zo dňa 05. 10. 1965 (bod 30 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu z 9. októbra 2019), medzi Československou republikou v zastúpení MNV v [REDAKOVANÉ] a právnymi predchodcami žalovaných, čo je zákonným dôvodom podľa § 8 ods. 4 a 5 zákona č. 87/1991 Zb. na nevydanie nehnuteľností.*“.

60. Na skutkovom základe uvedenom v bode V tohto nálezu ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 188/2020 zo 7. marca 2023 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (body 1 a 2 výroku nálezu).

61. Úlohou najvyššieho súdu, ktorý je v zmysle § 134 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu, bude opätovne rozhodnúť o dovolaní žalovaných v 1. a 2. rade podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP proti rozsudku krajského súdu č. k. 7Co 175/2018-912 z 9. októbra 2019 v spojení s opravným uznesením krajského súdu č. k. 7Co 175/2018-940 z 23. januára 2020 (body 6 až 6.3), a to so zreteľom na jeho vlastnú judikatúru týkajúcu sa prípustnosti tohto typu dovolania (body 36 a 37).

VI.

Trovy konania

62. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 a k nim prislúchajúce dva režijné paušály, ktorú vyčíslil celkovou sumou 442,38 eur.

63. Trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania (§ 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

64. Keďže replika sťažovateľa ako ďalší úkon právnej služby neobsahovala nové informácie potrebné pre rozhodnutie ústavného súdu, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v ním požadovanej sume 442,38 eur, ktorú zaviazal uhradiť najvyšší súd (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu